

Halina Chmiel-Bożek

Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie

<https://orcid.org/0000-0003-4580-0485>

halina.chmiel-bozek@up.krakow.pl

Potencjał dynamicznej platformy webtoons.com/fr w nauczaniu/uczeniu się języka francuskiego w opinii studentów filologii romańskiej

**The potential of the dynamic platform webtoons.com/fr in the
teaching/learning of French as perceived by students of Romance
philology**

Reading is an important element of independent work on the language, but offering students additional reading to improve their linguistic and cultural competences is an extremely difficult task, due to the evolving tastes of young people and the variability of the media they use. Given the popularity of manga and digital comics in France, Romance philology students were asked to read a series selected from the webtoons.com/fr platform in French. A survey was then carried out to find out their views on how this tool could be used in French language learning. The results of the survey clearly indicate that the webtoons.com/fr platform can be used as an effective tool for learning French. According to the respondents, reading the selected series allowed them, above all, to develop lexical resources and was also an enjoyable pastime that increased motivation to learn the language. Students also paid attention to the combination of word and image, appreciating both the aesthetic and practical side of reading digital comics. Finally, the practicality of using the platform, its ease of use and accessibility was emphasised.

Artykuł jest udostępniany na licencji Creative Commons – Uznanie autorstwa-Na tych samych warunkach 4.0 Międzynarodowe, <https://creativecommons.org/licenses/by-nd/4.0/>

Keywords: manga, webtoon, digital comics, foreign language reading, French as a foreign language

Słowa kluczowe: manga, webtoon, webkomiksy, czytanie w języku obcym, francuski jako język obcy

1. Wprowadzenie

Proponowanie studentom filologii romańskiej dodatkowych zadań wykraczających poza materiał omawiany w trakcie godzin kontaktowych w ramach praktycznej nauki języka, w tym lektury tekstów w celu doskonalenia kompetencji językowych i kulturowych oraz wzbudzania motywacji do dalszej nauki jest zadaniem pożądanym, ale zarazem niezwykle trudnym, zważywszy na ewoluujące gusta młodzieży i zmienność wykorzystywanych przez nich nośników. To, co jeszcze niedawno wzbudzało entuzjazm, szybko powszednieje, a następnie przechodzi do lamusa. Skoro jednak, jak pisze Jaroszewska, jednym z zadań glottodydaktyki jest „[dostarczanie] odpowiedzi na szereg pytań, dotyczących m.in. tego, jak i z wykorzystaniem jakich środków nauczać, co więcej, jak wzbudzić motywację do uczenia się” (Jaroszewska, 2014: 59), poszukiwanie tekstów, których czytanie przypadnie do gustu naszym studentom pozostaje ciągle zabiegiem ważnym i pożytecznym.

Celem artykułu jest zaprezentowanie wyników doświadczenia polegającego na zaznajomieniu studentek i studentów filologii romańskiej z funkcjonowaniem i ofertą platformy webtoons.com/fr oraz zebraniu ich opinii na temat potencjalnego wykorzystania jej zasobów w celu rozwijania kompetencji językowych, głównie poprzez czytanie. Artykuł omawia również zalety platformy, które, zdaniem studentów, mogą uczynić ją skutecznym narzędziem w nauczaniu języka francuskiego.

Pomysł na zrealizowanie doświadczenia wyniknął z faktu, iż manga i wywodząca się z tego gatunku manfra oraz webtoon, czyli komiks w wersji cyfrowej, są niezwykle popularne we Francji, a popularność tych gatunków stale rośnie¹. Dodatkowo z badań przeprowadzonych przez Materne wynika, iż młode Polki i młodzi Polacy doskonale wiedzą, czym jest manga, co więcej, ponad trzy czwarte badanej zbiorowości określa się mianem „miłośników mangi” (Materne, 2019: 112). Można więc było przypuszczać, iż lektura tego typu w języku francuskim przypadnie do gustu studentom filologii romańskiej, stając się zarazem owocnym narzędziem w rozwijaniu ich kompetencji językowych.

¹ W 2021 roku we Francji sprzedano 85 milionów egzemplarzy komiksów, czyli o 60% więcej w porównaniu z 2020 rokiem. Spośród wszystkich sprzedanych komiksów aż 55% to manga, co oznacza wzrost o 107% w porównaniu z rokiem poprzednim (Pustka, 2022: 18-19).

2. Rola czytania w indywidualnym rozwijaniu kompetencji językowych

Czytanie jest nierozłącznym elementem nauki języka obcego. Według Cuqą, każdy lub prawie każdy tekst może być pomocny w tym procesie (2003: 154). Osoby uczące się języka obcego czytają głównie dialogi i czytan-ki zawarte w podręcznikach. Teksty te opisują zazwyczaj zjawiska kulturowe, a użyte w nich przykłady ilustrują funkcjonowanie języka. Są one często pretekstem do wykonywania różnorodnych ćwiczeń: można tłumaczyć słówka, wyrażenia, uczyć się fragmentów na pamięć, recytować, czy też ćwiczyć wymowę, czytając na głos. Stanowią też one podstawę do rozwijania strategii rozumienia tekstu pisanego i wzór do tworzenia tekstów własnych.

Czytanie nie ogranicza się jednak do działań wykonywanych w klasie językowej. Jest też nierozłącznym elementem samodzielnej pracy nad rozwijaniem kompetencji w zakresie języka obcego. Terminu „czytanie” należy więc używać również „w odniesieniu do indywidualnego działania czytelnika, aktu, procesu, w którym czytający przetwarza wybrany tekst, angażując cały swój potencjał (możliwości poznawcze, wiedzę, motywację), aby zgodnie z przyjętym celem skonstruować znaczenie tego tekstu” (Chodkiewicz, 2016b: 80). To indywidualne i autonomiczne działanie ma ogromne znaczenie w nauce języka obcego. Według Wajdy, dzięki czytaniu, uczący się ma „możliwość zanurzenia się w naturalnym, prawdziwym języku” (Wajda, 2017: 71), nawet jeśli nie przebywa wśród jego rodzimych użytkowników. Fakt ten podkreśla również Chodkiewicz, pisząc, że „[u]miejętność czytania zajmuje szczególne miejsce w nauce języka obcego w warunkach formalnych, ponieważ dzięki tekstowi pisanemu uczeń otrzymuje zdecydowanie największą porcję trwałego inputu językowego” (Chodkiewicz, 2016b: 79).

O ogromnej roli czytania w procesie przyswajania języka obcego, świadczy miejsce tej kompetencji w *Europejskim systemie opisu kształcenia językowego*. W tomie uzupełniającym do ESOKJ z 2021 roku², informacja o konieczności rozwijania umiejętności czytania pojawia się kilkakrotnie, w części poświęconej działaniom receptywnym, obejmując różne aspekty tej złożonej kompetencji: czytanie w celu ogólnej orientacji, czytanie w celu zdobycia określonej informacji, czytanie i wykonywanie instrukcji i w końcu czytanie dla przyjemności (Conseil de l'Europe, 2021: 58–63).

Wajda podkreśla, iż „[w] procesie autoformacji osoba czytająca tekst samodzielnie kontroluje proces czytania i wyznacza sobie cele” (Wajda, 2017: 69). Badaczka podkreśla też rolę odpowiedniego doboru strategii czytania: czytanie ekstensywne, kiedy osoba czytająca „skupia się (...) na głównej

² Przy redakcji niniejszego artykułu korzystano z francuskiej wersji dokumentu.

myśli tekstu, próbuje zrozumieć generalny sens” (Wajda, 2017: 70) i nastawione na jakość czytanie intensywne, kiedy czytelnik aktywnie „[s]prawdza znaczenie słówek, podkreśla je, odnotowując konstrukcje gramatyczne, robi notatki na marginesach, tworzy notatki mnemotechniczne” (Wajda, 2017: 70). Jak pisze Chodkiewicz „czytanie ekstensywne ma duże znaczenie dla procesu akwizycji języka drugiego, przy czym istotną rolę odgrywają następujące uwarunkowania: materiał tekstowy jest obszerny, a uczący się są nim zainteresowani, czyli są zorientowani na jego zrozumienie” (Chodkiewicz, 2016a: 13). Kluczowym znaczeniem w motywowaniu uczących się do indywidualnego rozwijania kompetencji językowych poprzez czytanie w języku obcym jest więc odpowiedni dobór tekstu. Proponowana lektura „nie może nudzić ucznia i tym samym przyczynić się do zabijania jego entuzjazmu w poznawaniu języka” (Wajda, 2017: 68).

3. Od mangi do webtoon – krótki zarys historii

Choć według Reys-Chikumy (2016: 1), termin „manga” nie wymaga specjalnych wyjaśnień, gdyż wszyscy słyszeli o niezwykłej popularności japońskich komiksów, to jednak warto sięgnąć do korzeni. Manga ma ponad tysiącletnią tradycję. Początki japońskiego malarstwa na zwojach sięgają VIII wieku naszej ery. To wtedy powstają *emaki* umożliwiające „autorowi opowiadanie długich historii, posługując się nie słowami, ale obrazem” (Zarychta, 2015: 160). Znaczny rozwój sztuk plastycznych przypada na wiek XVIII, gdy pojawiają się „pierwsze japońskie drzeworyty” (Zarychta, 2015: 160). Najważniejsze dzieła wykonane w tej technice, w tym *Wielka Fala w Kanagawie* autorstwa Katsushiki Hokusai, powstają w pierwszej połowie XIX wieku. Termin *manga* po raz pierwszy zastosował właśnie Hokusai dla określenia „zbioru rysunków do nauki malarstwa” (Koyama-Richard, 2008: 239), bo „słowo to na początku nie było synonimem ani karykatury, ani komiksu – dopiero w XX wieku nabrało znaczenia, w jakim jest używane obecnie” (Koyama-Richard, 2008: 239). Hokusai stworzył około 300 ilustracji przeznaczonych dla swoich uczniów, które „złożone zostały jako pierwszy z 15 tomów serii Manga” (Zarychta, 2015: 162).

Sztuka rysunku staje się jeszcze bardziej popularna w drugiej połowie XIX wieku dzięki znacznemu rozwojowi prasy. W 1915 r. powstaje Tokijskie Stowarzyszenie Mangi. W latach dwudziestych XX wieku rozkwitają wydawnictwa oferujące komiksy dla dzieci i młodzieży. W 1923 po raz pierwszy zastosowano dymki dialogowe (Zarychta, 2015: 164). Po II wojnie światowej, młode pokolenie mangaków inspirowane amerykańskim rysunkiem. Tezuki Osamu, zwany „bogiem mangi, ojcem japońskiego komiksu” (Zarychta,

2015: 167), twórca nieproporcjonalnie dużych mangowych oczu, z odbijającymi się w nich refleksami, inspirowane się, z wzajemnością, twórczością Walta Disneya (Zarychta, 2015: 166–167).

W latach 50. wraz z pojawieniem się telewizorów manga przeniesiona zostaje na ekran. Coraz popularniejsze stają się *anime* oglądane nie tylko w Japonii, ale również w krajach Zachodu. Z czasem do promocji i upowszechnienia mangi wykorzystuje się kolejne pojawiające się media, tworzy się filmy, gry wideo, produkty pochodne, gry karciane, których Pokémon jest doskonałym przykładem. Rozwój Internetu jeszcze bardziej przyczynia się do rozpropagowania japońskiej sztuki komiksu, o czym najlepiej świadczy komiks internetowy – webtoon.

Rynek japońskiej sztuki komiksowej nie przestaje inspirować. Reynolds-Chikuma określa mangę jako japońską „softpower” (2016: 2), która szybko i w masowy sposób zapełnia rynki komiksu w kolejnych krajach: „[p]oczątkowo zdobywała popularność w krajach sąsiednich – najpierw w Hongkongu, potem na Tajwanie, w Korei i Chinach – wpływając na tamtejszych twórców, którzy dostrzegli w niej ‘nowoczesne oblicze Azji’ ze względu na połączenie azjatyckiej tradycji z zachodnią nowoczesnością. Na Zachodzie zaistniała szerzej dopiero pod koniec lat 80” (Witkowska, 2012: 19–20). W krajach europejskich manga przyjmowana była różnorodnie, „najlepiej zaaklimatyzowała się w tych państwach, które miały własne dobrze rozwinięte tradycje komiksowe, takich jak Francja czy Włochy” (Witkowska, 2012: 21). Wiele krajów ma własne odmiany tej sztuki. Tak jest w przypadku Francji, gdzie całe zjawisko określane jest mianem „manfra”, a słowo to pochodzi od „MANga FRANçais”, czyli francuskiej mangi. W 2001 r. z inicjatywy Frédéric Boilet powstał we Francji nowy nurt „łączyjący japońską tradycję komiksową z frankofońską” (Witkowska, 2012: 26) zwany „nouvelle manga”³.

Manfra to gatunek-hybryda, który podobnie jak komiks jest produktem francuskojęzycznego świata⁴, czerpie jednak również z kultury japońskiej, a w szczególności z kultury graficznej, kultury kodów ikonowych (Rheault, 2016: 11). Autorzy manfry urodzeni są w krajach francuskojęzycznych, a docelowymi odbiorcami ich sztuki są francuskojęzyczni miłośnicy mangi, którzy czytają po francusku utwory wykorzystujące kody graficzne mangi. Warto

³ Tekst manifestu Frédéric Boilet w języku francuskim dostępny jest na stronie internetowej: https://www.boilet.net/fr/nouvellemanga_manifeste_1.html.

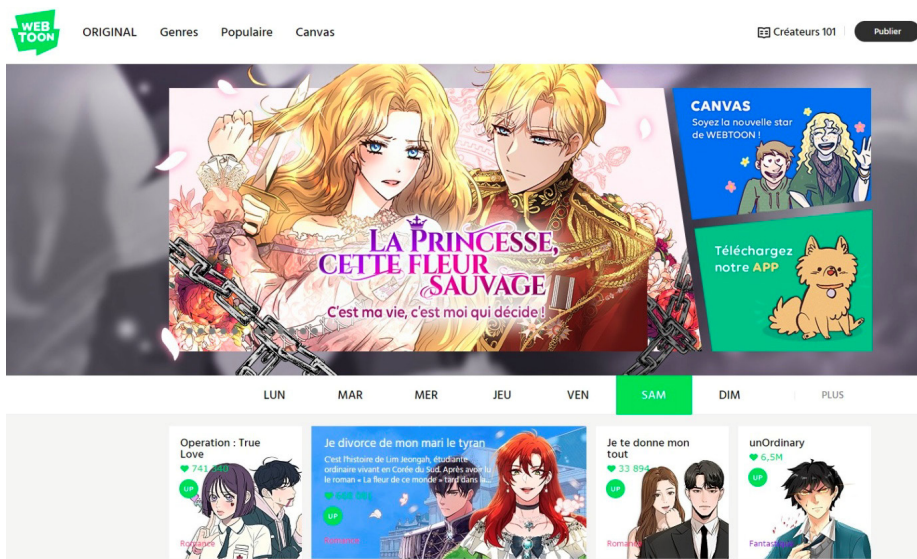
⁴ Zjawisko to jest na tyle ważne w kulturze francuskiej, że w wydawanych we Francji podręcznikach do nauki języka francuskiego skierowanych dla polskiego odbiorcy, mimo iż odniesienia do literatury występują rzadko (Chmiel-Bożek, 2022: 39-41) pojawiają się odniesienia do japońskiej sztuki komiksu. W dopuszczonych aktualnie do użytku szkolnego podręcznikach odniesienia do mangi znaleźć można w: *En action ! 2*: 13, *En action ! 3*: 62, *#LaClasse A1+/A2*: 56, 62, 121.

zaznaczyć, iż manfra przejęła estetykę mangi, szczególnie jeśli chodzi o tworzenie postaci. Są one konstruowane według jednego modelu, mają ogromne oczy, małe nosy i usta, włosy o dużej różnorodności koloru, objętości i stylu (Rheault, 2016: 17). Warto dodać, iż mimo deklarowanego zamiaru przyjęcia bez zastrzeżeń wszystkich strategii, które złożyły się na sukces mangi w Japonii, manfra zdecydowanie mocno zakorzeniła się w Europie. Jest niewystarczająco autentyczna dla japońskich purystów mangi i zbyt japońska dla francusko-belgijskich fanów komiksów (Rheault, 2016: 14).

4. Komiks cyfrowy i platforma webtoons.com/fr

Choć pierwotnie webtoon oznaczał manhwę (czyli koreańską mangę cyfrową), dziś słowo to oznacza po prostu komiks cyfrowy, dostępny on-line. Ten często darmowy format staje się coraz bardziej popularny wśród odbiorców. Czytelnicy mogą komentować i udostępniać odcinki, tworząc aktywną społeczność. Dzisiejsze webtoony mają formę pionowych pasków dostosowanych do ekranów urządzeń elektronicznych, szczególnie smartfonów. Śledząc przedstawioną historię, użytkownik przewija w pionie kolejne obrazy.

Wykorzystana w badaniu platforma webtoons.com/fr oferuje w języku francuskim wiele komiksów cyfrowych, które można czytać za darmo. Co-

Rysunek 1. Zrzut ekranu przedstawiający fragment strony głównej platformy webtoons.com/fr

dziennie pojawiają się nowe odcinki. Rysunek 1. przedstawia fragment strony głównej platformy, gdzie pokazywane są najbardziej popularne serie wraz z przybliżoną liczbą polubień. Serie przypisane są do poszczególnych gatunków: dramat, fantastyka, komedia, akcja, webtoony obyczajowe, romanse, super bohaterowie, thriller, sport, science fiction, horror. Wyróżnione są też nowości i najbardziej popularne webtoony. Nawet w obrębie jednego gatunku tworzone serie charakteryzują się urozmaiconą tematyką. Zróżnicowana jest też długość poszczególnych serii: prezentowane komiksy mają od kilku do nawet kilkuset odcinków.

5. Opis badania

Badanie, którego celem, przy okazji doskonalenia umiejętności czytania ze zrozumieniem, było zapoznanie studentów z francuskojęzycznymi zasobami platformy [webtoons.com/fr](https://www.webtoons.com/fr) oraz zebranie od nich opinii na temat potencjału tego narzędzia w rozwijaniu kompetencji językowej, zostało przeprowadzone w semestrze zimowym roku akademickiego 2022/2023. Grupę badawczą stanowiły studentki i studenci drugiego roku filologii romańskiej Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie, w sumie 45 osób. Poziom znajomości języka francuskiego studentów drugiego roku uczestniczących w doświadczeniu nie był jednakowy, mieścił się jednak w przedziale od poziomu A2+ (grupy, które rok wcześniej rozpoczęły naukę języka francuskiego) do poziomu B1+ (grupa bardziej zaawansowana).

Wstępna część zadania studentów polegała na zaznajomieniu się z działaniem platformy [webtoons.com/fr](https://www.webtoons.com/fr), a następnie na wybraniu i przeczytaniu dowolnej serii obejmującej co najmniej dziesięć odcinków. Kolejne ćwiczenie polegało na wpisaniu w tabeli informacji o serii (tytuł, gatunek, liczba odcinków, główne postacie) oraz na sporządzeniu opisu głównej postaci (w co najmniej dziesięciu zdaniach), na streszczeniu przeczytanej historii (w co najmniej dwudziestu zdaniach), zaznajomieniu się z komentarzami użytkowników i zacytowaniu pięciu przykładów oraz na wyrażeniu własnej opinii na temat przeczytanej serii. Wszystkie wymienione powyżej zadania pisemne studenci wykonywali w języku francuskim. Na ich realizację mieli około dwa miesiące.

Druga część pracy, w języku polskim, miała ich skłonić do refleksji na temat możliwości wykorzystania dynamicznej platformy [webtoons.com/fr](https://www.webtoons.com/fr) w nauczaniu języka francuskiego. Do studentów, którzy znali już jej funkcjonowanie, skierowano ankietę z dwoma pytaniami. Pierwsze z nich było pytaniem zamkniętym i brzmiało: „Czy Państwa zdaniem platforma [webtoons.com/fr](https://www.webtoons.com/fr) może być wykorzystana jako skuteczne narzędzie do nauki

języka francuskiego?” Studenci mogli wybrać odpowiednio odpowiedź „tak” lub „nie”. Drugie pytanie w ankiecie było pytaniem otwartym, respondenci mieli, w kilku zdaniach, uzasadnić swoją odpowiedź wskazaną w pytaniu pierwszym. W tym przypadku forma pytania otwartego została wybrana celowo. Mimo, iż analiza danych uzyskanych poprzez odpowiedzi na pytania otwarte „bywa znacznie bardziej pracochłonna niż w pytaniach (pół)zamkniętych, a często także kłopotliwa, gdy pojawiają się sformułowania dwuznaczne, niejasne czy też wyrażone w sposób bardzo osobisty (...) oczywistą zaletą tego typu pytań pozostaje właśnie ich otwartość, która przy pozytywnym nastawieniu respondenta, może skutkować pozyskaniem ciekawych i różnorodnych danych” (Wilczyńska, Michońska-Stadnik, 2010: 172). Celem przeprowadzonej ankiety było poznanie opinii studentów drugiego roku filologii romańskiej na temat potencjału dynamicznej platformy webtoons.com/fr w nauczaniu/uczeniu się języka francuskiego, dlatego też jakiegokolwiek zawężanie, czy też sugerowanie możliwych odpowiedzi było niewskazane.

6. Wyniki przeprowadzonej ankiety

Zdecydowana większość respondentek i respondentów – 44 na 45 pytanym osób – wraziła opinię, iż platforma może być wykorzystana jako skuteczne narzędzie do nauki języka francuskiego⁵. Tylko jedna osoba spośród 45 badanych zaznaczyła odpowiedź „nie”. Jej uzasadnienie jest dość osobiste i nie odnosi się obiektywnie do oceny potencjału platformy, jako skutecznego lub, w tym przypadku, nieskutecznego narzędzia w nauce języka francuskiego. Respondentka skupiła się raczej na własnych upodobaniach:

Jeśli chodzi o moją opinię, mi taki sposób nauki raczej się nie podoba. Zdecydowanie bardziej wolę sama uczyć się słówek, czy czytać teksty, które mi się podobają. Przeglądałam wiele historii i żadna jakoś bardziej nie przypadła mi do gustu. Może to przez to, że nie przepadam za anime :(

Argumenty wysuwane za stosowaniem platformy były różnorodne. Szczegółowa analiza uzasadnień pozwoliła wyodrębnić cztery główne, na które powoływali się studenci, a które zostaną szczegółowo przedstawione poniżej.

⁵ Należy jednak zaznaczyć, iż dwie osoby spośród 44 opowiadających się za wykorzystaniem platformy w nauce języka francuskiego, czyli niewiele ponad 4% wszystkich respondentów, zaznaczyły wyraźnie, iż jest to narzędzie do wykorzystania raczej we wstępnej fazie nauki języka.

We wszystkich 44 uzasadnieniach na jej korzyść przewija się ten sam, choć różnie sformułowany, argument dotyczący rozwijania zasobów leksykalnych poprzez czytanie intensywne. Oto jedna z wypowiedzi:

Pod względem językowym czytanie tego typu tekstów to świetny sposób na pogłębienie słownictwa, przede wszystkim takiego używanego bardziej potocznie, wulgaryzmów czy też innych różnych konstrukcji używanych przez bohaterów. Czytanie tych tekstów pozwala dotknąć języka z trochę innej strony, nie tej którą mamy przedstawianą na zajęciach, ale właśnie z tej codziennej, żywej jego części. Myślę, że ważne jest to by mieć kontakt ze wszystkimi odmianami języka, w każdej jego formie, a dzięki tej stronie można właśnie jedną z nich bliżej poznać.

Studenci dostrzegają, iż czytanie materiałów z wybranej serii pozwoliło im na poznanie różnorodnego i użytecznego słownictwa z życia codziennego. Respondenci szczególnie podkreślają, iż mieli okazję zetknąć się z aktualnymi, współczesnymi słowami i wyrażeniami, innymi niż te, które pojawiają się na zajęciach. Spotkali się z użyciem wulgaryzmów, języka potocznego, slangu, różnorodnych skrótów oraz wyrazów dźwiękonaśladowczych, które nie pojawiają się w klasycznej formie nauki. Wielokrotnie zwracali też uwagę na niepoprawny język użyty w komentarzach. Mocną stroną zasobów leksykalnych z platformy webtoons.com/fr jest ich użycie w kontekście oraz fakt, że kluczowe słowa niejednokrotnie się powtarzają, co ułatwia ich zapamiętywanie. Respondenci zwracali też uwagę na przystępność stosowanego języka.

W 32 argumentacjach, czyli w ponad 71% wypowiedzi, przewija się motyw czytania ekstensywnego w celu uchwycenia głównej myśli tekstu i poznania dalszej historii oraz czytania dla przyjemności. Przytoczona poniżej opinia świadczy o tym, że lektura webtoonów może być doskonałą rozrywką:

Myślę, że jest to świetna forma nauki języka francuskiego. Historie są ciekawe, niezwykle zabawne, wciągające i przeurocze! Doskonały sposób na poznanie języka potocznego, wulgaryzmów, skrótów, powiedzeń etc. Nauka języka ma tu miejsce w sposób uboczny, niebezpośredni, ponieważ nie uczymy się stricte słówek, ale poznajemy historię, która nas wciąga i mamy pragnienie poznać jej dalszy ciąg. Samoistnie chcemy poznawać język, aby zrozumieć wypowiedzi bohaterów i odkryć kolejne wątki komiksu. Osobiście byłam zachwycona czytając swój komiks i na pewno nie jest to mój ostatni. Uważam czytanie ich za genialną formę nauki. Połączenie przyjemnego z pożytecznym. Byłam również bardzo ciekawa zwrotów, które często powtarzały się w wypowiedziach bohaterów. Teraz wyłapuję je wszędzie: w serialach, artykułach, mediach społecznościowych. Uważam, że można zrobić ogromny progres językowy korzystając z webtoons.

Według respondentów, opowiadane w webtoonach historie są ciekawe, często zabawne, wciągające. Niejednokrotnie były czytane w jeden wieczór, bo studenci nie mogli doczekać się końca, chcieli śledzić historię postaci, gdyż fabuła była bardzo interesująca. Kolejną zaletą webtoonów jest fakt, że nie są one zbyt długie, co sprawia, że czytanie nie jest nudne. Są one też przystępne, co z kolei zwiększa motywację do czytania. Czytanie ze zrozumieniem wybranego webtoona już po roku nauki języka jest niezwykle motywujące. Ponadto, podkreślali, że platforma zawiera różne kategorie webtoonów i każdy może wybrać coś dla siebie. Według studentów, ich czytanie to dobre wykorzystanie czasu wolnego, połączenie przyjemnego z pożytecznym, ludyczny sposób na naukę, przyjemny dodatek do codziennych obowiązków.

W 25 wypowiedziach, czyli w ponad 55% argumentacji, respondenci podkreślają rolę, jaką w odbiorze czytanych tekstów odgrywa połączenie słowa i obrazu. Jedna z wypowiedzi udzielonych przez studentów brzmi następująco:

Według mnie jest to bardzo dobry sposób na naukę języka. Podobało mi się to, że cała historia oparta jest na rysunku, co ułatwiło mi zrozumienie tekstu i pomogło w przyjemny sposób nauczyć się nowych słówek.

Według badanych, połączenie słowa i obrazu ułatwia zrozumienie, gdyż można domyślić się znaczenia dzięki rysunkowi, oraz pomaga w nabywaniu nowego słownictwa poprzez wykorzystanie pamięci wzrokowej. Ich zdaniem, komiksy są łatwiejsze w odbiorze i, szczególnie w początkowej fazie nauki, mogą przekonać do czytania nawet tych, którzy nie lubią czytać literatury. Respondenci zwracają też uwagę na kwestie estetyczne związane z webtoonami. Stwierdzali, że spodobają się one miłośnikom stylu anime i komiksów, którzy docenią ich formę graficzną, będącą jednocześnie wsparciem w nauce języka.

Ostatni powtarzający się argument, który pojawił się w 14 wypowiedziach, czyli w ponad 31% uzasadnień, dotyczy praktycznej strony użytkowania platformy webtoons.com/fr:

Webtoon jest aplikacją, z której dobrze się korzysta, jest bardzo przejrzysta, łatwa w obsłudze, można ją zainstalować na telefonie i czytać w dowolnym miejscu.

Respondenci podkreślają, że większość zasobów platformy jest darmowa, można więc z nich korzystać, nie wydając przy tym pieniędzy. Ponadto dostęp do aplikacji jest możliwy w każdej chwili i przy użyciu różnych nośników. Istnieje więc możliwość czytania webtoonów praktycznie wszędzie,

np. w autobusie, w tramwaju, korzystając z różnych narzędzi: tabletu, laptopa, telefonu. Aplikacja jest też przystępna i łatwa w obsłudze.

7. Dyskusja i wnioski

Wyniki przeprowadzonej ankiety są zbieżne z głównymi wnioskami wysuniętymi przez Materne, która stwierdza, że 76% młodych Polek i Polaków lubi czytać mangę (Materne, 2019: 112). Dodatkowo, z glottodydaktycznego punktu widzenia, rezultaty przeprowadzonego badania przynoszą ciekawe spostrzeżenia dotyczące wykorzystania platformy webtoons.com/fr w nauce języka francuskiego. Otrzymane wyniki są jednoznaczne i wskazują, że studenci filologii romańskiej widzą w platformie skuteczne narzędzie edukacyjne. Dostrzegają korzyści płynące z jej używania, szczególnie w kontekście pracy nad wzbogacaniem słownictwa. Udzielone odpowiedzi wskazują, że lektura wybranej serii pozwoliła im przede wszystkim poszerzyć zasób leksyki o wyrażenia właściwe dla francuskiego języka mówionego, co jest cechą charakterystyczną tego gatunku (Pustka, 2022: 33–35). Studenci widzą też korelację między lekturą określonego webtoonu a zwiększeniem chęci do nauki języka francuskiego. Podobnie jak Tomescu (2009: 82), w czynności tej widzą przyjemną rozrywkę, która zwiększała ich motywację do czytania wybranego tekstu, a tym samym stymulowała do dalszego uczenia się języka. W udzielonych w ankiecie odpowiedziach, zwłaszcza ci, którzy preferują przyswajać nowe informacje, czytając i patrząc na obrazki, zwracają uwagę na pozytywne aspekty związane z połączeniem słowa i obrazu. Wspomina o tym Chodkiewicz, stwierdzając, iż w celu zrozumienia tekstu pisanego w języku obcym „osoba czytająca (...) wykorzystuje wszelkie informacje wizualne zawarte w tekście (układ tekstu, rodzaj czcionki, ilustracje, tabele itp.)” (Chodkiewicz, 2016a: 12). Respondenci doceniają zarówno użyteczną stronę czytania komiksów cyfrowych, jak i ich walory estetyczne, na co zwraca również uwagę Materne, pisząc, iż dla „młodych osób istotą mangi jest właśnie jej plastyka” (Materne, 2019: 137). Podkreślają też aspekt praktyczny użytkowania platformy, łatwość obsługi i dostępność. W opinii studentek i studentów, te elementy mogą znacząco wpłynąć na chęć korzystania z platformy w procesie nauki.

Wymienione powyżej argumenty pozwalają stwierdzić, iż udało się znaleźć i zademonstrować studentkom i studentom filologii romańskiej darmowe narzędzie, które może przyciągnąć osoby o różnych preferencjach czytelniczych. Zasoby platformy mogą być wykorzystane zarówno do doskonalenia kompetencji językowych przy czytaniu intensywnym, jak i do czytania ekstensywnego, które, szczególnie w przypadku miłośników mangi i webtoonów,

może przerodzić się w czytanie dla przyjemności, co według autorów tomu uzupełniającego do ESOKJ ma niebagatelne znaczenie w procesie doskonalenia umiejętności lingwistycznych (Conseil de l'Europe, 2021: 61–62). Do podobnych wniosków dochodzi Bobiński pisząc, iż „[p]rzyjemność czytania jest kluczem do czytelniczej biegłości, do sprawności w relacji z tekstami o różnej semiotycznej naturze, jest inwestycją w jakość dojrzałego życia, które – dzięki satysfakcji z czytania – staje się drogą ciągłego rozwoju” (Bobiński, 2022: 296). Stwierdzenie to, choć użyte zostało w kontekście języka ojczystego, z powodzeniem wpisuje się w uwarunkowania dotyczące nabywania biegłości w języku obcym.

Bibliografia

- Bobiński W. (2022), *Uwolnić przyjemność!: dlaczego nie uczymy literatury tak, jak sami czytamy książki?*, (w:) Włodarczyk A., Borowicz S., Wawer K. (red.), *Międzyliteratura jako przestrzeń dialogu: studia dedykowane pamięci Profesor Anny Pilch*. Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, s. 283–305.
- Chmiel-Bożek H. (2022), *(Con)texte littéraire dans les manuels de français au niveau secondaire en Pologne*. „Neofilolog”, nr 59/1, s. 35–52.
- Chodkiewicz H. (2016a), *Słuchanie i czytanie w uczeniu się i nauczaniu języków obcych: zarys problemu*. „Języki Obce w Szkole”, nr 1, s. 11–16.
- Chodkiewicz H. (2016b), *Szczególne miejsce czytania w nauce języka obcego*. „Języki Obce w Szkole”, nr 4, s. 79–85.
- Conseil de l'Europe (2021), *Cadre européen commun de référence pour les langues: apprendre, enseigner, évaluer – Volume complémentaire*. Strasbourg: Éditions du Conseil de l'Europe.
- Cuq J.P. (2003), *Dictionnaire de didactique du français langue étrangère et seconde*. Paris: CLE International.
- Jaroszewska A. (2014), *O glottodydaktyce słowami glottodydaktyków*. „Języki Obce w Szkole”, nr 4, s. 52–66.
- Koyama-Richard B. (2008), *Manga: 1000 lat historii*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
- Materne A. (2019), *Fenomen mangi i anime w środowisku młodzieży. Studium dyfuzji kultur*. Kraków: Impuls.
- Pustka E. (2022), *La bande dessinée – une ressource précieuse pour la linguistique et la didactique du FLE*, (w:) Pustka E. (red.), *La bande dessinée. Perspectives linguistiques et didactiques*. Wien: Narr Francke Attempto, s. 13–53.
- Reyns-Chikuma Ch. (2016), *Introduction : Manga, Manfra, Nouvelle Manga, Nouvelle BD, etc.* „Alternative Francophone”, nr 1(10), s. 1–7.
- Rheault S. (2016), *BD, manga, manfra, Nouvelle Manga: distinctions au moyen des matériaux de l'énonciation*. „Alternative Francophone”, nr 1(10), s. 8–22.

- Tomescu A.-M. (2009), *La BD en classe de FLE ? Pourquoi pas!*. „Études et recherches philologiques. Série Langues Étrangères Appliquées”, nr 8, s. 78–82.
- Wajda A. (2017), *Uczenie (się) przez czytanie w dwu językach*. „Poradnik Językowy”, nr 7, s. 65–79.
- Wilczyńska W., Michońska-Stadnik A. (2010), *Metodologia badań w glottodydaktyce. Wprowadzenie*. Kraków: Avalon.
- Witkowska E. (2012), *Komiks japoński w Polsce. Historia i kontrowersje*. Toruń: Kirin.
- Zarychta K. (2015), *Zarys historii mangi*. „Gdańskie Studia Azji Wschodniej”, nr 7, s. 159–173.

Received: 28.11.2023

Revised: 8.04.2024